

Miért maradnánk?

János 6,60-69

Kolozsváron élek, a belvárosban, 100 m² alapterületű egyházi lakásban, néhány hónapja magyar kormánypenzből csodálatosan felújított közös belső udvarral. Teológiai tanári fizetésem magasabb, mint a romániai átlagbér. Van két gyermekem, két nagy fiam, akik keresik a helyüket a világban, és még nem találták meg a helyüket az egyházban. Abban az egyházban, amelynek én is lelkipásztora vagyok. Azok a gyermekek, akiknek én az apja vagyok. Szerető apja.

Belém van kódolva a nagy dilemma, és nem tudom, hogy mit kezdjek vele. Miért nem olyan magától értetődő az egyház, mint a világ? Hát nem ugyanannak a fizikai valóságnak egy lelki leképeződése? Nem ugyanúgy van hierarchiája? Háza? Kincse? Pompája? Ereje? Szavazóbázisa? Törvényrendszere? Ítélszéke?

Az „apadó egyház” téma felvetése János evangéliuma 6. részének a történetét elevenítette fel bennem. Ez a kenyérszaporítás csodájának János szerinti elbeszélése egy hozzákapcsolódó hosszú beszélgetéssel arról, hogy ki is ez a Jézus, mit is kínál *valójában* az érdeklődőknek? A történet elején csak férfiakból úgy 5000-en hallgatják, s valószínűleg – ahogy nálunk is lenni szokott – ennél jóval több nő, s egy csomó kisgyerek (az egyiknél volt öt kenyér és két hal). S ebből a többeszes tömegből az evangélizáció végére csak 12 marad. Pedig Jézus prédikált!

Nem az egyedüli ilyen történet a Bibliában. A mai egyház azokra az alapokra épül, amelyet egy másik egykori nagy prédikátor helyezett le, a pogányok apostola. Az a Pál, aki egyszer az athéni Areopáguson is próbálkozott az igehirdetéssel (ApCsel 17). Amit általában kiemelnek ebből az a csodálatos retorika, az a fantasztikus ókori műveltség, amellyel ez a Gamáliel-tanítvány korának klasszikusait idézi fennkölt vitabeszédében. Amit nem nagyon szoktak hangsúlyozni, az az, hogy amikor az újdonságra szomjazó athéniaknak a feltámadt Jézusról kezd beszélni Pál, rohamosan zuhanni kezdenek a nézettségi statisztikák.

Veszíti el a hallgatóit. Csak néhányan maradnak. Pedig Pál prédikált!
Aki személyesen találkozott a feltámadt Jézussal!

S a sort folytathatnánk az isteni udvartartásba ki-bejáró prófétákkal, akiket ha apadó hallgatóságuk alapján kellene megítélni, egytől-egyig lúzerek voltak.

Egyfajta paradox helyzetben vagyok. Mert miközben számomra az egyház a legvagányabb társaság a világon, kimegy a lábamból az erő, amikor látom azt az apátiát, érdektelenséget és közönyt, amellyel szembesülök.

Mi lehet ennek az oka?

1. Nem egy nyelvet beszélünk

A felszínen a történet a kenyérről szól. A kenyeret szaporító Jézusról szól. Arról a Jézusról, aki enni ad. Sokat ad. Arról az egyházzal, ahol van mit enni. Ahol sok ennivaló van. Megélhetés van. Kenyér van. A szó szoros értelmében. Ebben az egyházban jönnek, s azt olvassuk, „királylyá akarják tenni őt” (6,15). Mert ez király! Így élni, egy ilyen ember társaságában lenni. És azt olvassuk, hogy amikor jöttek, hogy királylyá tegyék őt, akkor... *elmenekült*. Elmenekült? Jézus! Te nem akarsz egy tízezres gyülekezet vezetője lenni? Jézus menekül abból az egyházból, ahol csak ezt a kenyér-nyelvet értik. Mert itt a király csak addig király, amíg van, amit enni. S ha nincs? S ha nem ad, hanem elvesz? „Gyermekek, nőket, testi éltet, hírt és jólétet?”

Van a Jézus, akit szeretünk. Aki azt mondja: „eredj el, megbocsáttattak a bűneid”. Van a Jézus, aki azt mondja: „a szeretet soha el nem fogy”. Van a Jézus, aki azt mondja, hogy „ne félj, mert megváltottalak...”. A Jézus akiből profitálok.

Aztán van a Jézus, aki azt mondja: Boldogok a szegények... akik sírnak... akik éheznek, szomjaznak... az irgalmasok... Aki azt mondja: mindaz, aki haragszik az ő atyjafiára, méltó a pokol tüzére. Aki azt mondja: ne álljatok ellen a gonosznak, hanem aki arcul üt jobb felől, tartsd oda a másik arcodat is. Ha valaki egy mérföldre kényszerít, menj el vele

kettőre. Aki azt mondja: most eredj, oszd szét minden vagyonodat, és gyere kövess engem. Aki azt mondja: Ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, mitől vagytok egyház?

Mennyire realista ez a Jézus? Amíg a kenyér a fizikai világ valóságát jelenti, a biológiai életet adó Jézust, addig királlyá akarják választani. De kinek kell olyan király, aki igazából nem ezt a kenyeret akarja adni? Van egy olyan gyanúm, hogy ezt a Jézust ma sem választanánk meg. Se királynak, se püspöknek, se lelkésznek Erdély református gyülekezeteibe!

Az egyház mindenkori problémája volt az, hogy nem értette meg Isten kenyér-nyelvét. Hogy ez a kenyér *nem az* a kenyér! Mert mi az egyház? *Karitatív szervezet?* Az egyház végezte a maga szociális munkáját ebben a világban. Igen ám, de később ezt a feladatot felvállalta egy (azóta szekulárisává vált) állami ellátó rendszer. Ha egyháznak lenni ezt a társadalmi aktivitást jelenti, eltűnt a tartóoszlop. Mi az egyház? Humánus bánásmód az embertárossal? Tízparancsolat? Ne ölj, ne lopj, stb. Ugyan már. Egy humánus-szekuláris társadalomban ugyanúgy megvannak ezek az értékek. Dől a második oszlop is? Mi az egyház? A keresztyén fesztiválok jó hangulatú otthona? Mi az egyház? Kulturális eseményeket szervező intézmény? Vannak, akik az evangélium nélkül is és sokkal profibb módon végzik mindezt. Mi a nyugati egyház csődjéről beszélünk itt keleten, fejcsóválva, sopánkodva, kuncogva, sajnálkozva. De ugyanazon az úton haladunk némi lemaradással.

Az az egyház-e a mienk, amelyet más is érdekel, mint a kenyér? A matéria? Jézus *menekült* abból a tömegből, ahol pusztán a kenyér miatt látták meg benne a királyt. „Azért kerestek engem, mert ettetek abból a kenyérből és jóllaktatok” (6,26). Nem azért mert éhesek vagytok. Másként keres az, aki jóllakott, mint az, aki éhes. „Jóllakott ember a lépes mézet is eltapossa, de az éhes embernek még a keserű is édes.” (Péld 27,7) *Én vagyok* az életet adó kenyér – mondja. Jézus arról az egyházzal álmodik, aki a királyt önmagáért szereti, azért aki ő maga. A sokezres tömeg között 12 ilyen volt. Apadó egyház.

2. Félreértelmezem a szerepemet

„Senki sem jöhet hozzám, hacsak nem az Atyától adatott neki.” Vagy máshol ugyanebben a fejezetben: „hacsak nem az én Atyám vonzza őt” (6,44). S amikor ezt Jézus kimondja, azt olvassuk az akkori tanítványi körről: „ettől fogva sokan visszavonultak és nem jártak többé vele”.

„Senki sem jöhet hozzám, hacsak nem az Atyától adatott neki.” Nem tudom, hogy ez a mondat kinek mit jelent. A reménytelenséget? A rezignációt? A megkönnyebbülést? Számomra az imádság kiváló lehetőségéről és felelősségéről szól. Mert ez azt jelenti, hogy nekem, Krisztus mai lelkipásztorának nem az eredményesség, a siker felelősségét kell felvállalni. Ez az Isten dolga! Ezt vállalja be ő. Nekem a közbenjárás felelősségét kell felvállalni. Vigyázat, ez óriási különbség, és alaposan átszervezheti a programunkat. Mert akkor nem a stratégiára esik a hangsúly, hanem az imádságra. Még a végén imádkozó egyház leszünk!

„Senki sem jöhet hozzám, hacsak nem az Atyától adatott neki.” Mi ez? Determinizmus? Tényleg erről szól? A Biblia a tanúm rá, hogy az ima az egyetlen kulcs az eleve elrendelés bűvös ajtajának megnyitásához. Az egyetlen olyan eszköz, amelyet az Isten az egyház kezébe helyezett. A közbenjáró ima, amelyre az ajtó nyílhat és bezárulhat.

Ti is el akartok menni? – kérdezi Jézus a szűkebb kört. Uram, kihez? Örök élet beszéde van nálad. Figyeled? Ugyanazt a beszédet hallja. S egyiknek csak ennyi jön át, hogy „kemény beszéd”, nélkülöz mindenféle realizmust. A másik pedig: „ezért maradok”. Aki marad, a beszédért marad. Nem a kenyérért. Mert nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden igével él, amely az Isten szájából származik. Ilyen egyházat szeretnék, ilyen testvéreket szeretnék: akik a szóért maradnak. Nem a dumáért, nem a nagy ígéretésekért, nem a csúsztatásokért. Hanem az életet adó szóért. És olyan lelkipásztort szeretnék az

egyházamba, aki ezt az átvett szót mondja tovább. Az ilyen egyházból én nem akarok elmenni.